

HANDREIKING ONDERWIJS BUITEN DE SCHOOLMUREN

ONDERWIJS BUITEN DE SCHOOLMUREN: LEERKRACHT OP DE FIETS

Onderwijs buiten de schoolmuren is de verzamelnaam voor initiatieven waarbinnen onderwijs wordt aangeboden in een niet-reguliere setting zoals onderwijszorgarrangementen, onderwijs op zorgboerderijen (zie ook [onderzoek van WUR](#) over het succes van de onderwijszorgboerderij) en afstandsonderwijs. Uit onder meer het [onderzoek van Berenschot](#) blijkt dat er een groot grijs gebied is dat in de praktijk veelkleurig wordt ingevuld.

Gelet op het lopende [Experiment Onderwijszorgarrangementen](#) (planning tot 2028!), zal nog niet heel veel structureel aangepast worden in wet- en regelgeving en zullen vooralsnog maatwerkoplossingen praktijk zijn.

Een duidelijk overzicht van reeds afgesloten en nog lopende onderzoeken en experimenten is te vinden op de [website van het NJI](#): in deze informatiebron wordt ook verwezen naar onderliggende regelgeving, tussentijdse resultaten e.d.

Onderwijs buiten de schoolmuren zal voorlopig het best gerealiseerd kunnen worden door, naast alle experimenteerregelingen zoals ook WEL in ontwikkeling, gebruik te maken van [regelgeving m.b.t. onderwijstijdverkorting](#). Via deze zogenoemde Variawet is het sinds 1 augustus 2018 op beperkte schaal mogelijk om

“af te wijken van het verplichte aantal uren onderwijs”, waardoor eventueel maatwerkregelingen kunnen worden geboden. Op de website van het Steunpunt Passend Onderwijs – Ruimte in regels ([Ruimte in Regels - Steunpunt Passend Onderwijs](#)) staat uitgelegd op welke wijze er WEL onderwijs buiten de schoolmuren gerealiseerd kan worden.

Maatwerk of voorziening

Wanneer er sprake is van een bijzonder onderwijs-zorgtraject voor één of enkele leerling(en) dan spreken we in deze notitie over **maatwerk**. Wanneer er sprake is van een bijzonder onderwijs-zorgtraject voor een bepaalde groep leerlingen (minimaal 4 met gemeenschappelijke kenmerken of belemmeringen) spreken we in deze notitie over een **voorziening**.

Volg voor maatwerk route 1 en voor een voorziening route 2.

ROUTE 1: MAATWERK

- 1 Maak een analyse waarom deze leerling in aanmerking komt voor maatwerk.
- 2 Zorg dat je vanaf stap 1 in deze route de ouders volwaardig betreft.
- 3 Inventariseer de personen die bij het maatwerktraject een actieve rol als uitvoerder of beslisser kunnen spelen.
- 4 Ontwerp met elkaar het ideale maatwerktraject, een combinatie van onderwijs en ondersteuning, dat het voor de jeugdige mogelijk maakt zich te ontwikkelen.
- 5 Schrijf op een A4-tje wie welke bijdrage (onderwijs, ondersteuning, ouders) levert in het maatwerktraject. Dit is het plan voor leren, ontwikkelen en ondersteunen. Stem dit plan af met ouders, jongere en betrokken professionals.
- 6 Stel een OPP op (en indien nodig een zorgplan voor zorgmiddelen) waarin het plan op het A4-tje centraal staat en duidelijk is wie wat doet en wanneer. Maak duidelijke afspraken over verantwoordelijkheden en communicatie. Neem evaluatiemomenten op in het OPP, minimaal 1x per kwartaal, en stel het OPP en zorgplan bij na evaluatie als dat nodig is. Verantwoord hiermee de diverse stappen en keuzes (en het perspectief) in het OPP van de leerling gedurende de looptijd.¹
- 7 Overweeg aan de hand van het plan of [vrijstelling van geregeld schoolbezoek](#) wenselijk of noodzakelijk is. En of wordt voldaan aan de Leerplichtwet ([Ingrado - ledere jongere heeft recht op ontwikkeling](#)).
- 8 Overweeg of inschrijving op het speciaal onderwijs noodzakelijk is, gezien de speciale behoeften van de leerling. Zo ja, dan is een TLV nodig via het SWV. Mogelijk is het maatwerktraject betaalbaar vanuit de reguliere schoolmiddelen en is aanvullende bekostiging door SWV niet noodzakelijk. Dan kan SWV een TLV afgeven en kan het TLV-budget door school teruggegeven worden aan het SWV.
- 9 Maak afspraken over de afwikkeling van financiën, rekening houdend met het gegeven dat overdracht en uitbesteden van onderwijsmiddelen naar derden niet mogelijk is, maar dat inkoop van diensten in het kader van het OPP wel mogelijk is onder verantwoordelijkheid van school.
- 10 Overweeg of inzet van extra middelen noodzakelijk is, bijv: gemeentelijke subsidie, ouderbijdrage, fondsen, sponsoring.

- 1 Er dient altijd sprake te zijn van tijdelijkheid en aanwezigheid van een terugkeerdraaiboek (of doorverwijzingsdraaiboek) naar een erkende onderwijsinstelling. Maatwerktrajecten zijn altijd beperkt in tijdsduur (1 jaar), maar kunnen in overleg worden verlengd (onbeperkt, mits onderbouwd). Er is geen wettelijke beperking in termijn voor maatwerk voor een jeugdige.

ROUTE 2: VOORZIENING

- 1 Maak een inventarisatie welke voorziening – met een meer structureel karakter – gewenst is als onderwijs-overstijgende (of onderwijs-ondersteunende) activiteit.
- 2 Verzamel een aantal betrokken/belanghebbende partijen voor een inventariserende brainstorm: zorgorganisatie, ouderorganisatie, lokale overheid, samenwerkingsverband e.d.
- 3 Formuleer kenmerken van leerlingen die in aanmerking komen voor deze voorziening in termen van gewenste ondersteuning (en niet in ziektebeelden of typering).
- 4 Ga met betrokken partijen om de tafel voor een ontwerp, inventarisatie e.d. Kijk vooral wat WEL mogelijk is.
- 5 Overweeg wat mogelijk is binnen de samenwerking van bestaande partijen binnen de regionale context en/of wat nieuw moet worden ontworpen.
- 6 Maak gebruik van wat elders is geschreven over onderwijszorgarrangementen. Raadpleeg hiervoor de [website van het Nji](#).
- 7 Benoem één of meer projectleiders en ga aan de slag.
- 8 Aandachtspunten: criteria voor het arrangement, taak- en rolverdeling betrokken organisaties, huisvesting (en vervoer), financiële constructie (ook hier: overdracht van onderwijsmiddelen mag niet, maar inkoop van onderwijszorgarrangement wel).
- 9 Bekijk en bespreek in hoeverre leerplicht en inspectie betrokken (moeten) worden (zie ook hiervoor bij maatwerk punt 5 en 6).
- 10 Zorg voor een goede pr en communicatie over de resultaten (op leerlingniveau en op organisatieniveau).

